

PÖNTTÖTALKOITA, PATIKKARETKIÄ JA PAKOPELEJÄ
Ympäristökasvatus Liito-orava-LIFE -hankkeessa

piirros: Janus Ahonpää / Kuopion luonnontieteellinen museo

Loppuraportti 6.10.2024

Mari Wikholm
Kuopion luonnontieteellinen museo

Liito-orava-LIFE (LIFE 17 NAT/FI/000469)
E2 Engaging general public
E3 Exhibitions and environmental education

KUOPION
LUONNONTIETEELLINEN
MUSEO

Aineiston tuottamiseen on saatu Euroopan unionin LIFE-rahoitusta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

E2 – Engaging general public

Liito-orava-aiheisten yleisötapahtumien tarkoituksena oli jakaa kaikenikäisille osallistujille tietoa liito-oravasta ja osallistaa yleisöä lajin suojelutoimenpiteisiin. Kuopion luonnontieteellinen museo järjesti hankkeen aikana yhteensä 37 yleisötapahtumaa, jotka tavoittivat 2040 osallistujaa. Aikuisille tarjolla oli muun muassa asiantuntijaluento ja paneelikeskustelu, lapsiperheille järjestettiin 25 luontoretkeä ja kulttuuritapahtumia yhteistyössä paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa, jotka toivat tapahtumiin etenkin musiikkia. Osa tapahtumista sijoittui koronapandemian aikaan, jolloin ne järjestettiin verkossa.

Liito-orava-aiheisilla yleisöretkillä koko perhe innostui liikkumaan luonnossa. Liito-oravalle sopivat metsät ovat myös ihmisten hyvinvoinnille tärkeitä.

kuva: Anu Ruohomäki / Kuopion kaupunki

Pönttötalkoot olivat erityisen suosittuja: kolmeen talkoopäivään osallistui 140 eri ikäistä pöntönrakentajaa, ja osa pesäpöntöistä vietiin myöhemmin Kuopion kaupungin metsiin erillisillä pöntönripustamisretkillä.

Pönttötalkoissa yleisö pääsi osallistumaan konkreettisiin suojelutoimiin.
kuva: Mari Wikholm / Kuopion luonnontieteellinen museo

E3 – Exhibitions and environmental education

Merkittävin hanketoimenpide Kuopion luonnontieteellisessä museossa oli kiertävän ympäristökasvattajan palkkaaminen kouluvierailuja varten. Ilman hankerahaa näin laaja jalkautuminen lähiympäristön kouluihin ja päiväkoteihin ei olisi ollut mahdollista. Ympäristökasvattaja teki hankkeen aikana 195 vierailua ja kohtasi peräti 3516 eri ikäistä lasta ja nuorta, ja kertoi heille liito-oravien elämästä monipuolisten ympäristökasvatustuokioiden aikana.

Koululaisille suunniteltu liito-oravapakopeli oli hauska myös aikuisten mielestä.

kuva: Mari Wikholm / Kuopion luonnontieteellinen museo

Kuopion luonnontieteellinen museo, Metsähallituksen Luontopalveluiden Luontokoulu Haltia ja Jyväskylän kaupunki toteuttivat yhdessä laajan Liito-oravan jäljillä-ympäristökasvatuspaketin suomeksi ja ruotsiksi. Suomenkielinen opas painettiin vihkoksi, joita on jaettu kouluihin, päiväkoteihin ja kerhoihin ympäri Suomen. Ruotsinkielinen versio on saatavilla verkossa. Aineisto on myös tallennettu valtakunnalliseen ympäristökasvatusmateriaalipankki Mappaan, jossa se on vapaasti hyödynnettävissä.

Kuopiolaisten liito-oravien elämää pääsi hankkeen aikana seuraamaan myös riistakameran välityksellä. Kesällä 2020 videotallenteesta saatiin arvokasta uutta ekologista tietoa, kun nälkäinen kärppäemo kiipesi pesäpönttöön ja pyydysti sieltä liito-oravaemon poikasineen. Aikaisemmin ei ollut havaittu kärpän olevan merkittävä uhka puissa pesivälle liito-oravalle.

Liito-orava-aiheisia näyttelyitä toteutettiin hankkeen aikana kolme. Kiertävä Liidossa-näyttely ehti hankkeen aikana olla esillä kuudessa kohteessa ja tavoitti 31 626 kävijää. Liito-oravalla on näkyvä rooli myös Kuopion museon uudistetussa perusnäyttelyssä, jossa on vierailut vuoden 2024 loppuun mennessä 245 876 kävijää. Lisäksi osa Metsähallituksen toteuttamasta ulkonäyttelystä siirrettiin esille Kuopion Väinölänniemelle, jossa se ihastuttaa ohikulkijoita edelleen.

Kuopion kaupungin maskotit Pähkä-liito-orava ja Kamu-sammakko ihailevat Liidossa-näyttelyä.

kuva: Niko Nevalainen / Kuopion kaupunki